

Mellersta Österbottens
vårdsområde

Mellersta Österbottens vårdsområde

Grunder för beviljande av stöd för närståen- devård och tillämp- ningsanvisning

1.	Syftet med stödet och dess innehåll	3
2.	Förutsättningarna för att beviljas stöd	4
3.	Bedömning av servicebehovet	5
4.	Vårdarvode	6
5.	Vårdarvodesklasser för närståendevård och grunder för att beviljas stödet	8
6.	Plan för stöd för närståendevård	11
7.	Närståendevårdarens anmälningsskyldighet	12
8.	Ett avtal om närståendevård	12
9.	Tjänster som stöder närståendevård	13
9.1.	Stödtjänster	13
9.2.	Tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag	13
10.	Utbetalning av stöd för närståendevård	15
11.	Närståendevårdarens lagstadgade ledighet	15
12.	Avbrott i utbetalning av vårdarvode eller nedsättning av vårdarvode	16
13.	Ordnande av vård av den vårdbehövande under lagstadgad ledighet	16
14.	Klientavgifter inom stöd för närståendevård	17
15.	Pensions- och olycksfallsförsäkring för närståendevårdare	17
16.	Justering och avslutande av ett avtal om närståendevård	18
17.	Individuell prövning	18
18.	Ikraftträdande av grunderna för beviljande och av tillämpningsanvisningen	19

1. Syftet med stödet och dess innehåll

Med närståendevård avses att vård av och omsorg om en äldre person, en person med en funktionsnedsättning eller en sjuk person ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Med stöd för närståendevård avses en helhet som omfattar nödvändiga social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls en äldre, en person med en funktionsnedsättning eller en sjuk person, t.ex. vårdarvode till närståendevårdaren, närståendevårdarens ledighet och tjänster som stöd för närståendevård.

Syftet med lagen om stöd för närståendevård är att främja närståendevård som är förenlig med den vårdbehövandes bästa genom att trygga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster. Syftet är också att garantera en kontinuerlig vård och stöd för närståendevårdarens arbete.

Stöd för närståendevård beviljas den vårdbehövande. Stöd för närståendevård betalas vårdaren i enlighet med uppdragsavtalet som utarbetas mellan vårdaren och välfärdsområdet Soite som svarar för ordnandet av vården. Enligt lagen om stöd för närståendevård ska det om stöd för närståendevård göras upp en plan för stöd för närståendevård tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren.

Stöd för närståendevård är socialservice, och det är välfärdsområdet som svarar för att ordna det. Det är ett ekonomiskt stöd som hör till välfärdsområdets allmänna skyldighet att ordna, och välfärdsområdet ordnar det i den omfattning som de anslag den reserverat möjliggör. Välfärdsområdet har rätt att med sina allmänna anvisningar fastställa närmare med vilka förutsättningar och i vilken omfattning stöd för närståendevård ordnas i Soite. Om anslagen inte räcker till för att bevilja stöd för alla sökande, kan välfärdsområdet prioritera vem som beviljas stöd för närståendevård.

I denna tillämpningsanvisning fastställs grunderna för beviljande av stöd för närståendevård och tillämpningsanvisningarna i välfärdsområdet Soite. Grunderna för att bevilja stöd för närståendevård behövs för att tjänster ska kunna beviljas jämlikt och rättvist samt riktas ändamålsenligt.

I dessa grunder för beviljande avses med vårdbehövande den person som har en närståendevårdare, och med vårdare avses närståendevårdaren. Med välfärdsområde avses Soite.

2. Förutsättningarna för att beviljas stöd

Syftet med stöd för närståendevård är att möjliggöra vård av och omsorg om en person i hemmet eller på annat sätt i hemförhållanden. Förutsättningar för att beviljas stöd är att:

- Personen på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller annan omsorg i hemförhållanden. Ingen enskild diagnos/sjukdom berättigar i sig till stöd för närståendevård, utan grunden för beviljande är ett avsevärt behov av specialvård och att vården är bindande.
- När det gäller bedömning av stöd för närståendevård för barn och ungdomar beaktar man barnets eller den ungas dagliga behov av vård, omsorg, handledning och tillsyn som avviker från det som förväntas i barnets eller den ungas ålder. Dessutom bedöms funktionsförmågan, kommunikationsförmågan och behovet av vårdåtgärder.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att svara för hens vård och omsorg med hjälp av nödvändiga tjänster. Närståendevårdaren bär det huvudsakliga ansvaret för närståendevården. Det är också möjligt att ge stöd för närståendevård utan stödtjänster om närståendevården anses vara tillräcklig för den vårdbehövande.
- Vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer. Som vårdare kan fungera en myndig person som både vad gäller kondition och hälsa kan svara mot den vårdbehövandes behov i enlighet med det som överenskommits i planen för stöd närståendevård.

I samband med att välfärdsområdet fattar ett beslut om stöd för närståendevård ska det bedömas om närståendevårdaren klarar av uppgifterna som vården innebär. I bedömningen beaktas:

- Närståendevårdarens fysiska och psykiska hälsotillstånd, eventuella sjukdomar och den behandling de kräver. Vid behov kan man förutsätta ett läkarutlåtande av närståendevårdaren om hens hälsotillstånd.
- Närståendevårdarens funktionsförmåga och resurser, som t.ex. förmågan att klara av dagliga basfunktioner och sysslor i hemmet och utanför hemmet.

- Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem är till sina sanitära och övriga förhållanden lämpligt för den vård som ska tillhandahållas där och beviljandet av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.

Stöd för närståendevård beviljas inte om vårdarens egen livssituation eller sjukdom försvårar de dagliga funktionerna, dvs. om hen har t.ex. en demenssjukdom, ett problem med den mentala hälsan eller rusmedelsmissbruk. Stöd kan inte heller beviljas om vårdarens hälsotillstånd begränsar hans möjligheter att fungera som närståendevårdare, även om man utöver närståendevården kunde ordna tillräckligt stöd och tillräckliga tjänster för den vårdbehövande.

Närståendevårdssituationen stödjäs på andra nödvändiga sätt med stöd av socialvårdslagen och andra lagar som är tillämpliga i situationen, när de ovannämnda principerna eller de närmare grunderna för beviljande av stöd för närståendevård som fastställts i denna tillämpningsanvisning inte uppfylls.

3. Bedömning av servicebehovet

Beslutsfattandet gällande stöd för närståendevård baserar sig alltid på en mångsidig bedömning av den vårdbehövandes och vårdarens funktionsförmåga, resurser och situationen i sin helhet. Målet med bedömningen är att utreda förutsättningarna för att beviljas stöd för närståendevård och i mer omfattande grad den vårdbehövandes och vårdarens servicebehov.

Ur synvinkeln för beviljande av stöd för närståendevård bedömer man utöver de allmänna förutsättningarna för beviljande av närståendevård också den vårdbehövandes funktionsförmåga och hjälpbehov och hur dessa inverkar på hur bindande och krävande den vård vårdaren ger är i den vårdbehövandes dagliga liv. I bedömningen beaktas sedvanlig hjälp som familjemedlemmar ger varandra och deras ansvar för varandra. Stöd för närståendevård omfattar inte sådant som vårdaren också annars skulle genomföra som en normal del av vardagen

som förälder, make/maka eller annan anhörig till en frisk person i motsvarande ålder. Till exempel utträttande av ärenden, städning av hemmet och skötsel av hemmet är inte tillräckliga orsaker till att beviljas stöd för närståendevård.

Bedömningen av servicebehovet och bedömningen av andra nödvändiga tjänster och mängden av dessa bedöms i samarbete med klienten, vårdaren/anhöriga och vid behov genom social- och hälsovårdspersonalens yrkesövergripande samarbete och med hjälp av de mätare av funktionsförmågan man har i bruk. Den vårdbehövandes och vårdarens syn på situationen antecknas som en del av bedömningen.

En klient kan ha beviljats tjänster med stöd av många olika lagar.

Vid närståendevårdens bedömning av servicebehov försäkrar man sig i tillräcklig omfattning om samarbete mellan olika aktörer, och man ser på så sätt till att servicehelheten är friktionsfri. Man kan be separat om ett läkarintyg och/eller utlåtanden av olika sakkunniga som stöd för helhetsbedömningen. Beviljandet av stöd för närståendevård baserar sig dock inte på den vårdbehövandes diagnoser eller på annat stöd eller andra förmåner som den vårdbehövande får.

4. Vårdarvode

Välfärdsområdet svarar för utbetalning av vårdarvoden. Det beaktar de anslag som reserverats för ändamålet och de krav som ställs i lagar. Enligt lagen bestäms vårdarvodet enligt hur bindande och krävande vården är och enligt vårdtyngden. Vårdarvodet är alltid minst på den miniminivå som fastställts i lagen ifall närståendevårdaren är oavbrutet eller med få avbrott bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag. En vårdare anses vara bunden vid vård dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet eller får rehabilitering eller undervisning.

I lagen om stöd för närståendevård har det även fastställts arvodet för närståendevård om närståendevårdaren under en övergångsfas då vården är tung är kortvarigt förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning. Vårdaren har under denna tid rätt till högst ringa arbetsinkomster, har inte rätt till specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen eller rätt till alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet.

Vårdarvodet kan enligt avtal fastställas till ett lägre belopp än vad som föreskrivs, om vården binder vårdaren i mindre utsträckning än vad som föreskrivs i lagen om stöd för närståendevård. Vårdaren är då inte oavbrutet eller med få avbrott bunden vid vård dygnet runt eller kontinuerligt varje dag, och behovet av vård och omsorg är ringa eller vårdaren anför ett särskilt skäl till det.

Vårdarvodet betalas ut till närståendevårdaren, och arvodet är beskattningsbara Övriga inkomster. Närståendevårdaren bör lämna in ett skattekort gällande arvode för närståendevård för utbetalning av arvode för närståendevård. Ett skattekort som gäller lön eller pension duger inte. Vårdarvodet justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som avses i lagen om pension för arbetstagare.

5. Vårdarvodesklasser för närståendevård och grunder för att beviljas stödet

Den vårdbehövandes funktionsförmåga	Hur bindande vården är
<p>Vårdarvodesklass A</p> <p>Personer som behöver mycket vård, omsorg och tillsyn dagligen</p>	
<p>Den vårdbehövandes funktionsförmåga bedöms med tillgängliga bedömningsmetoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI • Bedömning av funktionsförmågan • Bedömning av servicebehovet 	<p>Den vårdbehövande behöver mycket vård och omsorg och/eller handledning/tillsyn i flera personliga dagliga funktioner. Personliga funktioner är bland annat måltider, läkemedelsbehandling, att röra på sig, att klä på sig, wc-besök, att tvätta sig och annan skötsel av hygien samt kommunikation.</p> <p>Ett under 18 år gammalt barn/en under 18 år gammal ung persons vårdbehov och hur bindande vården är bedöms i relation till personer i samma ålder. Avvikelser i fråga om vård, omsorg och tillsyn ska vara tydliga jämfört med jämnåriga.</p> <p>Den vårdbehövande kan bo ensam och vara ensam en kortare tid dagligen och behöver inte hjälp regelbundet om nätterna. Den vårdbehövande behöver vårdarens hjälp flera gånger om dagen. Stödbehovet är kontinuerligt och långvarigt.</p> <p>Om den vårdbehövande inte får närståendevård, behöver hen som ensamstående i stor utsträckning daglig hemvård och stödtjänster. Vården är sålunda så bindande att den</p>

	kan jämföras med serviceboende, familjevård eller effektiverad hemvård.
--	---

Vårdarvodesklass B Personer som behöver rikligt med daglig vård, omsorg och tillsyn	
Den vårdbehövandes funktionsförmåga bedöms med tillgängliga bedömningsmetoder: <ul style="list-style-type: none"> • RAI • Bedömning av funktionsförmågan • Bedömning av servicebehovet 	Den vårdbehövande behöver rikligt med vård och omsorg och/eller handledning/tillsyn i flera personliga dagliga funktioner. Kriterierna för vårdarvodesklass A uppfylls. Omsorgen är mer krävande och bindande än i vårdarvodesklass A. Den vårdbehövande behöver vårdarens hjälp olika tider på dygnet, regelbundet också nattetid. Till en närståendevårdares uppgifter kan dessutom höra regelbundna, krävande sjukvårdsåtgärder. Den vårdbehövande klarar inte av att bo självständigt. Alternativet till stöd för närståendevård vore serviceboende med hel-dygnsomsorg.

Vårdarvodesklass C Personer som behöver kontinuerligt rikligt med vård, omsorg och tillsyn dygnet runt på grund av ett särskilt gravt handikapp eller en svår sjukdom	
Den vårdbehövandes funktionsförmåga bedöms med tillgängliga bedömningsmetoder: <ul style="list-style-type: none"> • RAI 	Särskilt gravt handikappade eller svårt sjuka vårdbehövande som behöver vård, omsorg, handledning och tillsyn dygnet runt i alla personliga dagliga funktioner. Omsorgen är

<ul style="list-style-type: none"> • Bedömning av funktionsförmågan • Bedömning av servicebehovet 	<p>dessutom mer krävande och bindande än i vårdarvodesklass B.</p> <p>Närståendevårdaren bor med den vårdbehövande och den vårdbehövande kan inte i regel lämnas utan tillsyn.</p> <p>Alternativet till stöd för närståendevård vore permanent institutionsvård, sjukhusvård eller en boendeenhet som erbjuder krävande serviceboende på specialnivå eller serviceboende med heldygnsomsorg för gravt handikappade personer. Alternativt är närståendevårdaren eventuellt under en tung övergångsfas kortvarigt förhindrad att utföra eget förvärvsarbete.</p>
---	--

<p>Specialarvodesklass D</p> <p>Personer som behöver rikligt med vård, omsorg och tillsyn kontinuerligt och dygnet runt på grund av ett särskilt gravt handikapp eller en svår sjukdom.</p> <p>Specialarvodesklassen förutsätter att vårdaren är närvarande på heltid, och att hen avstår från sitt förvärvsarbete.</p>	
<p>Man bedömer den vårdbehövandes funktionsförmåga med tillgängliga bedömningsmetoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • RAI • Bedömning av funktionsförmågan • Bedömning av servicebehovet <p>Storleken på arvodet övervägs alltid från fall till fall. Arvodet är minst månadslönen för en</p>	<p>Den vårdbehövande behöver mycket krävande och mycket bindande vård, omsorg, stöd, handledning och/eller tillsyn i alla personliga dagliga funktioner.</p> <p>Den vårdbehövande bor hos vårdaren och kan inte lämnas utan tillsyn. Vårdarbetet är ett heltidsarbete för vårdaren och förutsätter</p>

<p>personlig assistent i enlighet med AKTA. Beslutet fattas i regel för viss tid.</p>	<p>vårdansvar dygnet runt. Den vårdbehövande har inte i regel tillgång till hjälp från utanför hemmet.</p> <p>Alternativet till stöd för närståendevård vore institutionsvård, serviceboende med heldygnsomsorg eller krävande serviceboende med heldygnsomsorg på specialnivå som är avsett för gravt handikappade personer.</p> <p>Specialarvodesklassen kan användas t.ex. vid vård i livets slutskede eller i ett särskilt tungt övergångsskede i vården.</p> <p>Specialarvodesklassen ersätter för sin del inkomstbortfall för personer i arbetsför ålder.</p>
---	---

6. Plan för stöd för närståendevård

Det ska utarbetas en skriftlig plan för stöd för närståendevård tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren. Den arbetstagare som svarar för närståendevård svarar för att utarbeta planen för stöd för närståendevård. Planen baserar sig på en bedömning som gjorts och i den beaktas den vårdbehövandes och vårdarens syn på stöd- och servicebehovet.

I planen antecknas:

- mängden stöd närståendevårdaren ger och innehållet i vården
- mängden andra social- och hälsovårdstjänster och förmåner som den vårdbehövande behöver och innehållet i dem
- mängden tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag och innehållet i tjänsterna
- förberedelse och skolning som vid behov ordnas för närståendevårdaren inför vårduppdraget

- hur den vårdbehövandes vård ordnas under vårdarens ledighet, under vårdarens hälso- och sjukvårdsbesök eller vid annan frånvaro
- för klienten utses en egen arbetare för klientskapet, och denna antecknas i planen

Planen justeras vid behov när det sker väsentliga förändringar i fråga om vårdbehovet, omständigheterna eller den vårdbehövandes tjänster

Klienter skickas dessutom årligen ett brev i vilket de erbjuds möjlighet att berätta om den aktuella situationen gällande närståendevården. Planen för närståendevård uppdateras vid behov utifrån svaren.

7. Närståendevårdarens anmälningsskyldighet

Vårdaren är skyldig att informera centret för närstående- och familjevård eller funktionshindersservicen om förändringar i den vårdbehövandes funktionsförmåga eller vård. Om vårdaren försummar denna anmälningsskyldighet, och om arvode för stöd för närståendevård till följd av detta betalas utan grund återkrävs det stöd för närståendevård som betalats ut till ett för stort belopp.

Närståendevårdaren är skyldig att informera den tjänsteinnehavare/egna arbetare i välfärdsområdet som svarar för närståendevård om ändringar i följande situationer:

- det har skett en förändring i den vårdbehövandes eller vårdarens hälsotillstånd
- hjälpbehovet har ökat eller minskat
- perioder på sjukhus eller andra avbrott i vården
- ändringar i fråga om boende
- ändringar i andra tjänster, t.ex. hemvård

8. Ett avtal om närståendevård

Ett uppdragsavtal om stöd för närståendevård ska ingås mellan närståendevårdaren och välfärdsområdet. I avtalet antecknas storleken på vårdarvodet, betalningssättet och rätten till lediga dagar som ordnas för närståendevårdaren.

Eftersom det är fråga om ett uppdragsavtal står närståendevårdaren inte i ett anställningsförhållande som avses i arbetsavtalslagen till det välfärdsområde som har ingått avtalet eller till den vårdbehövande eller den vårdbehövandes vårdnadshavare.

Enligt 8 § i lagen om stöd för närståendevård gäller ett avtal om närståendevård tills vidare. Av särskilda skäl kan avtalet ingås för viss tid. Avtalet justeras vid förändringar som gäller vårdens längd eller innehåll eller annars vid behov. En vård- och serviceplan för den vårdbehövande ska bifogas till avtalet om stöd för närståendevård.

Välfärdsområdet kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två (2) månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla en (1) månad efter uppsägningen. Oavsett uppsägningstiden upphör avtalet att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd. Avtalet kan också hävas med omedelbar verkan om det anses att den vårdbehövandes eller närståendevårdarens hälsa eller säkerhet äventyras om avtalet om stöd för närståendevård fortsätter att gälla.

9. Tjänster som stöder närståendevård

Tjänster som stöder närståendevård består av stödtjänster som erbjuds den vårdbehövande och av tjänster som stöder närståendevårdarens vårduppdrag.

9.1. Stödtjänster

I stöd för närståendevård ingår social- och hälsovårdstjänster som erbjuds den vårdbehövande och som antecknas i vård- och serviceplanen. Sådana kan till exempel vara hemservice och stödtjänster som är förknippade med den (t.ex. måltids-, bad- och färdtjänst), personlig assistans, hjälpmedel, dagvård och korttidsvård och andra hälso- och sjukvårdstjänster.

9.2. Tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag

Förberedelse och utbildning

Välfärdsområdet erbjuder närståendevårdaren förberedelse/ett informationsmöte för att ge hen introduktion i hens uppgift och de tjänster som finns tillgängliga.

Soite ordnar skolning som stöder närståendevårdaren. Också en annan aktör, t.ex. en organisation, kan svara för produktion av skolning och förberedelse i samarbete med välfärdsområdet. En närståendevårdare har möjlighet att delta i de skolningar som Soite och organisationer erbjuder.

Undersökningar av välmående och hälsa

Soite ordnar lagstadgade undersökningar av välmående och hälsa för närståendevårdare och har utsett egna hälsovårdare till denna uppgift. Vid hälsoundersökningar för närståendevårdare har man i bruk en blankett för förhandsuppgifter för närstående- och familjevårdare. Blanketten finns också i elektronisk form (stark identifiering).

Målet med undersökningar av välmående och hälsa är att stödja närståendevårdarna och deras vårduppdrag samt att hitta faktorer som främjar hälsan och orken. En hälsoundersökning behövs inte nödvändigtvis om närståendevårdaren omfattas t.ex. av företagshälsovård.

Målet är att med hjälp av en undersökning av hälsa och välmående kartlägga närståendevårdarens situation i sin helhet. Utöver stöd för närståendevårdaren är syftet med undersökningar och livsstilshandledning att förebygga folksjukdomar och att vid behov hänvisa till vård. I samband med en undersökning av hälsa och välmående ges också servicehandledning.

Vid behov hänvisas närståendevårdaren till andra social- och hälsovårdstjänster, till rehabilitering eller t.ex. till en kamratstödsgrupp.

Kamratstöd

Välfärdsområdet Soite ordnar olika gemensamma evenemang och möjligheter att träffas för närståendevårdare.

Närståendevårdarnas förbund och föreningarnas närståendevårdsgemenskap stöder närståendevårdarna genom kamratstöd och olika slags gruppverksamhet, genom att erbjuda rekreation, information och rådgivning och genom samhällelig påverkan. Välfärdsområdet Soite samarbetar tätt med organisationer.

10. Utbetalning av stöd för närståendevård

Stöd för närståendevård beviljas från början av den månad då ansökningen inkommit. Arvode för närståendevård kan betalas ut först när närståendevårdaren har undertecknat och lämnat in avtalet om stöd för närståendevård.

Vårdarvodet betalas ut den 15:e dagen i den månad som följer på vårdmånaden. Vårdarvodet är skattepliktig inkomst, och därför ska närståendevårdaren årligen lämna in ett nytt skattekort.

11. Närståendevårdarens lagstadgade ledighet

En närståendevårdare har rätt till minst tre (3) dygn av ledig tid per sådan kalendermånad under vilken hen oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag. En vårdare anses vara bunden vid vård dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet eller får rehabilitering eller undervisning.

Välfärdsområdet bestämmer vad den avser med få avbrott. I dessa grunder för beviljande och i tillämpningsanvisningen avses med få avbrott att rätten till lagstadgad ledighet inte gäller om vården avbryts för en tid som varar längre än sju dygn/månad.

I lagen finns inga bestämmelser om när ledigheter som närståendevårdaren har samlat ska hållas under kalenderåret i fråga, utan välfärdsområdet kan fastställa detta. Huvudregeln i Soites grunder för beviljande och tillämpningsanvisning är att närståendevårdaren har rätt att antingen vara ledig varje månad eller att samla lediga dagar under fyra (4) månader till en längre ledighet, dvs. närståendevårdarens ledighet kan hållas retroaktivt för tre (3) föregående månader + för den pågående månaden. Utgångspunkten är att avsikten med närståendevårdarens ledighet är att stödja närståendevårdarens ork. Därför är det ytterst viktigt att de lediga dagarna tas ut regelbundet och på överenskommet sätt.

Om den som får stöd för närståendevård får familjevård, institutionsvård eller motsvarande vård planerligt 3 dygn/månad, kan vården i fråga ersätta den vård som skulle ordnas under de dagar som närståendevårdaren tar ut sina lagstadgade lediga dagar. Närståendevårdaren är skyldig att meddela Soites stöd för närståendevård om avbrott.

12. Avbrott i utbetalning av vårdarvode eller nedsättning av vårdarvode

Enligt lagen om stöd för närståendevård leder närståendevårdarens sporadiska ledigheter som varar i under ett dygn eller de lagstadgade ledigheterna inte till att vårdarvodet minskar. Om närståendevården avbryts tillfälligt av skäl som beror på den vårdbehövandes sjukhusvård/hälsotillstånd, avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en skyddstid på en månad. Valfärdsområdet bestämmer på vilket sätt den betalar ut vårdarvode vid andra avbrott.

I dessa grunder för beviljande och tillämpningsanvisningen i Soite är skyddstiden fyra (4) dygn om vården avbryts på grund av den vårdbehövandes tillfälliga vårdperiod. Först används dock alltid närståendevårdens ledigheter som inte räknas med i avbrottet. Utbetalningen av arvodet för stöd för närståendevård avbryts tillfälligt när närståendevårdens ledigheter och skyddstiden på 4 dygn har använts.

Det finns inga andra skyddstider i vården. Utbetalningen av vårdarvodet avbryts tillfälligt genast när behovet av närståendevård avbryts.

13. Ordnande av vård av den vårdbehövande under lagstadgad ledighet

Valfärdsområdet ska sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under vårdarens lagstadgade ledighet. Den vårdbehövande eller närståendevårdaren har inte absolut rätt att välja vårdform under ledigheten. Valfärdsområdet beslutar om formen av och sättet att ordna service.

Vården av den vårdbehövande kan ordnas på följande sätt under vårdarens ledighet:

- Valfärdsområdet anvisar den vårdbehövande en vårdplats under vårdarens lagstadgade ledighet. I valfärdsområdet anvisas den vårdbehövande i första hand en vårdplats i en av de egna enheterna för korttidsvård. Soite kan också ordna vården som köpt tjänst hos ett företag som valfärdsområdet har ingått ett avtal med.
- En annan anhörig eller närstående som den vårdbehövande eller närståendevårdaren utsett kan fungera som avlösare. Valfärdsområdet ingår ett lagstadgat uppdragsavtal med

avlösaren genom vilket avlösaren förbinder sig till att ta hand om den vårdbehövande.

- Vårdsområdet kan också använda familjevård för att ordna vården om familjevård finns tillgängligt.
- Av särskilda skäl kan vården av den vårdbehövande under närståendevårdarens lagstadgade ledighet ordnas med hjälp av stödtjänster som ordnas i den vårdbehövandes hem.

14. Klientavgifter inom stöd för närståendevård

Enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården har vårdsområdet Soite rätt att ta ut avgifter för tjänster som ordnas för en vårdbehövande under en närståendevårdarens lagstadgade ledighet.

Om vårdsområdet ordnar andra social- och hälsovårdstjänster förknippade med närståendevård tar det ut avgifter för hemvård i enlighet med lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och utifrån betalningsförmågan. Det här gäller exempelvis de lediga dagar som ordnas utöver närståendevårdarens lagstadgade ledigheter och de avgifter som tas ut för dem.

Den avgift som tas ut kan nedsättas eller efterskänkas med stöd av 11 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

15. Pensions- och olycksfallsförsäkring för närståendevårdare

En närståendevårdare står inte i ett sådant anställningsförhållande som avses i arbetsavtalslagen (55/2001) till det vårdsområde som har ingått avtalet eller till den vårdbehövande eller den vårdbehövandes vårdnadshavare.

Bestämmelser om pensionsskydd för närståendevårdare finns i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

Ett vårdsområde som har ingått ett avtal om stöd för närståendevård med en vårdare ska teckna en sådan försäkring som avses i 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) för vårdaren.

16. Justering och avslutande av ett avtal om närståendevård

Avtalet ska ses över vid förändringar som gäller vårdens längd eller innehåll och i övrigt vid behov.

Till dem som omfattas av stöd för närståendevård skickas årligen en årsskiftesenkät med vilken man kartlägger klientens och vårdarens nuvarande situation och försäkrar sig om att det finns tillräckliga stödtjänster som stöd för närståendevården. Vid behov gör man ett hembesök för att se över vård- och serviceplanen.

Avtalet upphör att gälla utan uppsägning i slutet av den månad under vilken vården blir onödig på grund av ändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd eller på grund av att den vårdbehövande flyttas för långvarig vård till avdelning, till serviceboende med heldygnsomsorg eller till institutionsvård.

Vilken av parterna som helst kan säga upp avtalet om närståendevård. Närståendevårdarens uppsägningstid är en (1) månad och välfärdsområdets två (2) månader från och med månaden efter uppsägningstidens månad.

Innan välfärdsområdet säger upp ett avtal ska det höra klienten och vårdaren. Om det uppdagats sådana brister i vården som kan åtgärdas, kan det fastställas en tidsfrist inom vilken bristen ska åtgärdas.

Ett avtal kan också ingås för viss tid, och det upphör då att gälla utan ett separat beslut efter att tidsfristen har gått ut. Om den vårdbehövandes hälsa och/eller säkerhet äventyras om avtalet fortsätter att gälla, kan parterna avsluta avtalet med omedelbar verkan. Vårdaren och den vårdbehövande ska höras innan avtalet avslutas. Om man vet att bristen inte kan rättas till kan avtalet avslutas omedelbart efter ett hörande.

17. Individuell prövning

Stöd för närståendevård beviljas i enlighet med lagen och förordningen om stöd för närståendevård och denna instruktion. När beslut fattas görs individuell prövning vid vilken man beaktar den vårdbehövandes behov av vård och omsorg.

18. Ikraftträdande av grunderna för beviljande och av tillämpningsanvisningen

Denna instruktion träder i kraft 1.1.2023. Instruktionen gäller närståendevård för klienter i alla åldrar i välfärdsområdet Soites område.

Avgifterna och taxorna fastställs årligen av välfärdsområdets ansvariga förvaltningsorgan.

Grunderna för beviljande och tillämpningsanvisningen har utarbetats 2021-2022 och blev klara 30.11.2022.

Medlemmarna i den sektorsövergripande arbetsgruppen:

Utvecklingsprojektet för närstående- och familjevård: Hanna Saarinen, Minna Dahlbacka

Funktionshinderservicen: Lena Aho-Rintamäki, Katri Humalajoki

Tjänster för äldre: Merja Mäki, Seija Häggdahl, Sanna-Kaisa Göös, Pia Sorvisto, Paula Hautala, Kaija Keski-Rahkonen